

(๒๒)

คำสั่งศาลรัฐธรรมนูญ

ในพระปรมาภิไธยพระมหากษัตริย์ ศาลรัฐธรรมนูญ

คำสั่งที่ ๔/๒๕๕๒

เรื่องพิจารณาที่ ต.๔/๒๕๕๒

วันที่ ๔ มีนาคม พุทธศักราช ๒๕๕๒

เรื่อง นายศิริมิตร บุญมุล ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยว่า พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการฝ่ายตุลาการศาลยุติธรรม พ.ศ. ๒๕๔๓ มาตรา ๒๖ (๑๐) มีปัญหาเกี่ยวกับความชอบด้วยรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๓๐ วรรคสามหรือไม่

ข้อเท็จจริงตามคำร้องสรุปได้ว่า นายศิริมิตร บุญมุล ผู้ร้อง ยื่นคำร้อง ลงวันที่ ๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๒ ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๒๑๒ กรณีพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการฝ่ายตุลาการศาลยุติธรรม พ.ศ. ๒๕๔๓ มาตรา ๒๖ (๑๐) มีปัญหาเกี่ยวกับความชอบด้วยรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๓๐ วรรคสาม

ผู้ร้องได้สมัครสอบคัดเลือกเพื่อบรรจุเป็นข้าราชการตุลาการศาลยุติธรรมในตำแหน่งผู้ช่วยผู้พิพากษา รุ่นที่ ๕๕ ประจำปี ๒๕๕๐ ต่อมาสำนักงานศาลยุติธรรมได้มีหนังสือ ที่ ศย ๐๐๓/๔๙๕๕๐ ลงวันที่ ๒๑ พฤศจิกายน ๒๕๕๑ แจ้งถึงผู้ร้องกรณีผู้ร้องขอทราบเหตุผลที่ไม่มีสิทธิในการสอบคัดเลือกเพื่อบรรจุเป็นข้าราชการตุลาการศาลยุติธรรมว่า คณะกรรมการตุลาการศาลยุติธรรม (ก.ต.) ได้พิจารณาคณะสมบัติของผู้ร้องแล้วเห็นว่า ผู้ร้องมีร่างกายไม่เหมาะสมเป็นอุปสรรคต่อการปฏิบัติหน้าที่

- ๒ -

ราชการตุลาการตามความในมาตรา ๒๖ (๑๐) แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการฝ่ายตุลาการศาลยุติธรรม พ.ศ. ๒๕๔๓ จึงมีมติไม่รับสมัครสอบคัดเลือกเพื่อบรรจุเป็นข้าราชการตุลาการ

การตัดสิทธิสอบของผู้ร้องโดยอ้างเหตุผลว่า ผู้ร้องเป็นผู้มีร่างกายไม่เหมาะสมเป็นการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรม เพราะเหตุแห่งความแตกต่างในเรื่องสภาพทางกายหรือความพิการอันก่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้ร้อง ผู้ร้องเห็นว่า พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการฝ่ายตุลาการศาลยุติธรรม พ.ศ. ๒๕๔๓ มาตรา ๒๖ (๑๐) นั้น ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๓๐ วรรคสาม เนื่องจากพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการฝ่ายตุลาการศาลยุติธรรม พ.ศ. ๒๕๔๓ มาตรา ๒๖ (๑๐) บัญญัติไว้ว่า “ผู้สมัครสอบคัดเลือก ... เพื่อบรรจุเข้าเป็นข้าราชการตุลาการ และแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งผู้ช่วยผู้พิพากษาต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามดังต่อไปนี้ ... (๑๐) ไม่เป็นคนไร้ความสามารถ คนเสมือนไร้ความสามารถ คนวิกลจริต หรือจิตฟั่นเฟือน ไม่สมประกอบ หรือมีกายหรือจิตใจไม่เหมาะสมที่จะเป็นข้าราชการตุลาการหรือเป็นโรคที่ระบุไว้ในระเบียบของ ก.ต. และ ... ฯลฯ” ในส่วนคำว่า “กายไม่เหมาะสม” นั้น มีปัญหาเกี่ยวกับความชอบด้วยรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ เพราะเป็นบทบัญญัติที่ก่อให้เกิดความไม่เสมอภาคระหว่างบุคคลที่มีร่างกายพิการเช่นผู้ร้องกับบุคคลธรรมดาทั่วไปที่มีร่างกายปกติ เป็นเหตุให้เกิดการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมในการตัดสิทธิสอบของผู้ร้องซึ่งเป็นผู้มีความพิการทางด้านร่างกายตามความหมายในรัฐธรรมนูญ ทั้งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการฝ่ายตุลาการศาลยุติธรรม พ.ศ. ๒๕๔๓ มาตรา ๒๖ (๑๐) ก็ไม่มีบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญให้อำนาจในการตรากฎหมายเพื่อจำกัดสิทธิของผู้ร้อง

นอกจากนั้นศาลรัฐธรรมนูญได้มีคำวินิจฉัยที่ ๑๖/๒๕๔๕ ลงวันที่ ๓๐ เมษายน ๒๕๔๕ วินิจฉัยไว้ว่า พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการฝ่ายตุลาการศาลยุติธรรม พ.ศ. ๒๕๔๓ มาตรา ๒๖ (๑๐) ไม่ขัดต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ แต่เนื่องจากรัฐธรรมนูญแห่ง

- ๓ -

ราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ ได้เพิ่มข้อความในมาตรา ๓๐ วรรคสาม ในการเลือกปฏิบัติ ต่อผู้มีร่างกายพิการก็กระทำมิได้ ผู้ร้องจึงขอให้ศาลพิจารณาวินิจฉัยอีกครั้ง จากคำวินิจฉัยของ ศาลรัฐธรรมนูญข้างต้นที่ให้เหตุผลประการหนึ่งว่า การพิจารณาว่าบทบัญญัติดังกล่าวขัดต่อรัฐธรรมนูญ หรือไม่ นอกจากพิจารณาความรู้ ความสามารถแล้ว ยังต้องพิจารณาสุขภาพร่างกายและจิตใจว่า สมบูรณ์ สามารถปฏิบัติหน้าที่ และมีบุคลิกลักษณะพอที่จะเป็นผู้พิพากษา

ผู้ร้องเห็นว่าคำวินิจฉัยดังกล่าวเป็นการนำข้อเท็จจริงมาวินิจฉัยว่าบทบัญญัติของกฎหมายขัดต่อ รัฐธรรมนูญหรือไม่ ซึ่งหากจะนำข้อเท็จจริงมาวินิจฉัยผู้ร้องขอชี้แจงว่า ผู้ร้องประกอบอาชีพ ทนายความตั้งแต่ปี ๒๕๓๕ จนถึงปัจจุบัน ซึ่งต้องตามประเด็นไปสืบพยานที่ศาลอื่น รวมทั้ง ต้องว่าความในศาลที่ราชอาณาจักร นอกจากนี้ศาลปกครองสูงสุดยังได้มีคำวินิจฉัยที่ อ. ๑๑๖/๒๕๔๖ , หมายเลขแดงที่ ๑๔๒/๒๕๔๗ วินิจฉัยว่า คำสั่งในการตัดสิทธิสอบของผู้ร้องไม่ชอบ จึงเห็นได้ว่า พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการฝ่ายตุลาการศาลยุติธรรม พ.ศ. ๒๕๔๓ มาตรา ๒๖ (๑๐) ขัดหรือ แย้งต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๓๐ วรรคสาม

ต่อมาผู้ร้องได้เป็นโจทก์ยื่นฟ้อง ก.ต. เป็นจำเลยต่อศาลแพ่ง ในคดีหมายเลขดำที่ ๖๓๕๗/๒๕๕๑ โดยผู้ร้องเห็นว่า พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการฝ่ายตุลาการศาลยุติธรรม พ.ศ. ๒๕๔๓ มาตรา ๒๖ (๑๐) ต้องด้วยบทบัญญัติมาตรา ๖ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ และยังมีได้ มีคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญ จึงขอให้ศาลแพ่งส่งให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัย

ศาลแพ่งพิจารณาแล้วเห็นว่า ขณะเกิดเหตุตามฟ้อง จำเลยที่ ๑๕ ยังมีได้รับเลือกเป็นกรรมการ ตุลาการศาลยุติธรรมผู้ทรงคุณวุฒิ และการที่จำเลยที่ ๑- ๑๔ ซึ่งเป็น ก.ต. มีมติดังกล่าวเป็นการใช้ ดุลพินิจตามที่กำหนดไว้ในมาตรา ๒๖ (๑๐) อันเป็นการปฏิบัติตามอำนาจหน้าที่ที่กฎหมายกำหนด ส่วนที่โจทก์อ้างว่า พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการฝ่ายตุลาการศาลยุติธรรม พ.ศ. ๒๕๔๓ มาตรา ๒๖ (๑๐) ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๓๐ วรรคสาม

- ๔ -

และยังมีคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญในส่วนที่เกี่ยวข้องกับบทบัญญัตินั้น เห็นว่าแม้มาตรา ๓๐ วรรคสาม จะเพิ่มข้อความเรื่องความพิการก็ตาม แต่สาระสำคัญแห่งเนื้อหาของมาตราดังกล่าวยังคงเป็น เช่นเดิม ทั้งในคำฟ้องโจทก์มิได้บรรยายฟ้องว่า โจทก์มีร่างกายพิการ และตามคำวินิจฉัยของ ศาลรัฐธรรมนูญที่ ๑๖/๒๕๔๕ ซึ่งวินิจฉัยว่าบทบัญญัติดังกล่าวไม่ขัดต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๐ ต้องถือว่าศาลรัฐธรรมนูญได้มีคำวินิจฉัยในเรื่องดังกล่าวแล้ว และย่อมเป็นเด็ดขาด มีผลผูกพันรัฐสภา คณะรัฐมนตรี ศาล และองค์กรอื่นของรัฐตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๒๖๘ และรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๒๑๖ การกระทำ ของจำเลยเป็นการกระทำโดยชอบด้วยกฎหมาย พิพากษายกฟ้องโจทก์ เมื่อศาลแพ่งปฏิเสธที่จะส่ง คำร้องของผู้ร้องให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัย ผู้ร้องจึงไม่อาจใช้สิทธิโดยวิธีการอื่นใด ทั้งผู้ร้อง ก็ไม่อาจใช้สิทธิโดยผ่านคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ และผู้ตรวจการแผ่นดินได้ เนื่องจาก เป็นเรื่องที่มีการฟ้องร้องเป็นคดีอยู่ในศาล และคดีอยู่ระหว่างการพิจารณาของศาลอุทธรณ์ ดังนั้น จึงขอให้ ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัย

ประเด็นที่ศาลรัฐธรรมนูญต้องพิจารณาเบื้องต้นมีว่า คำร้องของผู้ร้องเป็นไปตามหลักเกณฑ์ ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๒๑๒ ที่ศาลรัฐธรรมนูญจะรับไว้ พิจารณาวินิจฉัย หรือไม่

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๒๑๒ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า “บุคคลซึ่งถูกละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพที่รัฐธรรมนูญนี้รับรองไว้มีสิทธิยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญ เพื่อมีคำวินิจฉัยว่าบทบัญญัติแห่งกฎหมายขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญได้” และวรรคสอง บัญญัติว่า “การใช้สิทธิตามวรรคหนึ่งต้องเป็นกรณีที่ไม่อาจใช้สิทธิโดยวิธีการอื่นได้แล้ว ทั้งนี้ ตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ”

- ๕ -

ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๒๑๒ แล้ว เห็นว่าผู้ที่จะใช้สิทธิยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญตามบทบัญญัตินี้ดังกล่าว ต้องเป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการตามที่กฎหมายกำหนดไว้ ดังนี้

(๑) ต้องเป็นบุคคลซึ่งถูกละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพที่รัฐธรรมนูญนี้รับรองไว้อันสืบเนื่องมาจากบทบัญญัติแห่งกฎหมาย

(๒) บุคคลนั้นต้องยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญเพื่อมีคำวินิจฉัยว่าบทบัญญัติแห่งกฎหมายนั้นขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ และ

(๓) ต้องเป็นกรณีที่บุคคลนั้นไม่อาจใช้สิทธิโดยวิธีการอื่นได้แล้ว

พิจารณาแล้ว ประเด็นคำร้องที่ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยว่า พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการฝ่ายตุลาการศาลยุติธรรม พ.ศ. ๒๕๔๓ มาตรา ๒๖ (๑๐) มีปัญหาเกี่ยวกับความชอบด้วยรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๓๐ วรรคสาม นั้น เห็นว่า แม้คำร้องของผู้ร้องจะเป็นกรณีที่ผู้ร้องขอให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยว่าบทบัญญัติแห่งกฎหมายของพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการฝ่ายตุลาการศาลยุติธรรม พ.ศ. ๒๕๔๓ มาตรา ๒๖ (๑๐) ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๓๐ วรรคสาม อันเป็นการอ้างว่าละเมิดสิทธิและเสรีภาพตามที่รัฐธรรมนูญรับรองคุ้มครองไว้ แต่ผู้ร้องยังมีคดีอยู่ในศาลยุติธรรม โดยคดีดังกล่าวแม้ศาลแพ่งไม่ส่งคำร้องของผู้ร้องให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัย และพิพากษายกฟ้องคดีของผู้ร้องไปแล้ว แต่ผู้ร้องอ้างว่าได้อุทธรณ์คำพิพากษาดังกล่าวแล้ว คดีจึงยังอยู่ระหว่างการพิจารณาของศาลอุทธรณ์ ซึ่งศาลอุทธรณ์อาจพิพากษายก กลับ หรือแก้คำพิพากษาของศาลชั้นต้น หรืออาจมีคำพิพากษาขึ้นตามคำพิพากษาของศาลชั้นต้น ผู้ร้องยังอาจใช้สิทธิทางศาลตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๑๑ ได้อยู่ นอกจากนั้นแม้ว่าศาลแพ่งจะไม่รับคำร้องขอให้ส่งศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยก็ตาม ผู้ร้องยังมีช่องทางที่จะใช้สิทธิโดยวิธีการอื่นตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๔๕ (๑) และมาตรา ๒๕๗ วรรคหนึ่ง (๒)

- ๖ -

กรณีจึงไม่เข้าหลักเกณฑ์ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๒๑๒
ที่ศาลรัฐธรรมนูญจะรับคำร้องไว้พิจารณาวินิจฉัย

อาศัยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น ศาลรัฐธรรมนูญจึงมีคำสั่งไม่รับคำร้องไว้พิจารณาวินิจฉัย

- ๓ -

(คำสั่งที่ ๔/๒๕๕๒)

(นายเจริญ ภัคดีชนากุล)
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

(นายจรูญ อินทจาร)
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

(นายเฉลิมพล เอกอุร)
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

(นายนรงค์ มาประณีต)
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

(นายบุญส่ง กุลบุปผา)
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

(นายวัตน์ สร้อยพิสุทธิ์)
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

(นายสุพจน์ ไข่มุกด์)
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

(นายอุดมศักดิ์ นิติมนตรี)
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ